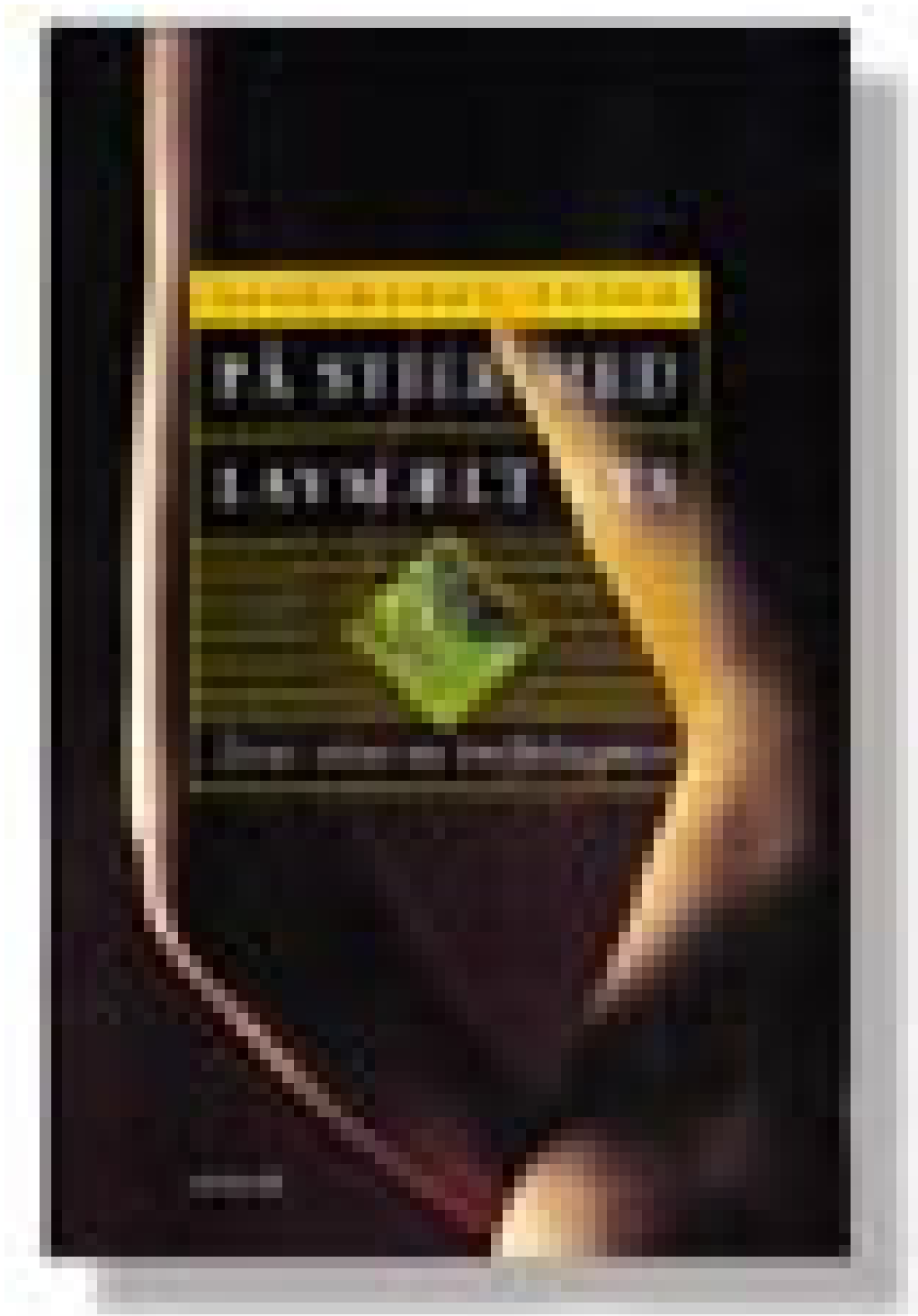

Verdifullt om brystkreft

BOKOVERSIKT

Kan det være behov for enda en bok om brystkreft og reaksjonene til pasient og pårørende, tenkte jeg da jeg fikk anmodning om å anmelde denne boken. Det har vært mange bøker om dette temaet de siste årene. Fra Ellen Francke i 1985 skrev sin betagende, men uendelig såre diktsamling *Det dobbelte kyss*, via Giskens Andersons nøkterne *Det hendte meg* til Jon Magnus' nesten brutalt åpne *Reisen til Karlsvogna*. Alle viktige bøker å lese for oss som arbeider med pasienter med brystkreft. Viktig for å forstå det som er et faktum: Det er mer følelser involvert i tap av et bryst enn deler av et internt organ, selv om årsaken i begge tilfeller er kreftsykdom. Kravet til helsearbeidernes empati og kommunikasjon er derfor særlig viktig når man arbeider med denne pasientgruppen. Man kan lære mye om det ved å lese slike bøker.

Gir Else Hanna Tendøs bok noe i tillegg til bøkene som er nevnt her? Ja, det mener jeg helt bestemt. Dette er nemlig en bok skrevet av det jeg oppfatter som en god representant for den gjennomsnittlige norske kvinne med brystkreft. 51 år, stadium pT2, N1, gift, fast jobb som sognediakon i Våler i Solør og med et godt utbygd sosialt nettverk. Hun har riktignok en over gjennomsnittlig evne til å formulere sine opplevelser og følelser. Men min oppfatning er, at fordi hun er såpass alminnelig, blir hennes beskrivelser særlig verdifulle. Jeg tror hun gir uttrykk for det vi som helsearbeidere må regne med at de aller fleste av våre pasienter sliter med. Det er verdifull kunnskap.

Med stor grad av åpenhet forteller hun: ”Tydeligere enn noen gang før kjente jeg hvor sterke forbindelsestråder det er mellom brystene og følelseslivet.” ”Kroppen var redusert med et bryst, med alt det innebar av sorg og endret selvbilde --- i tillegg kom redselen for at sykdommen kunne få et dødelig utfall.” Hun beskriver på en betagende måte hvordan hun og hennes mann Knut bindes sammen med enda sterkere bånd enn før og bekrefter det den landsomfattende undersøkelsen *Kvinner og kreft* viste, nemlig at den beste støtte for kreftopererte kvinner finnes i en godt fungerende nær familie (1).

Hun stiller seg undrende og kritisk til at den første informasjonen om at hun hadde kreft, ble gitt telefonisk. Ovennevnte undersøkelse viste at Tendø ikke er alene om denne opplevelsen. Hver fjerde av de 851 kvinnene som ble spurt, fikk diagnosen på denne uheldige måten. Hun er også, fullt forståelig, kritisk til at legen som skulle operere henne ville ta den preoperative samtalen med henne med tre andre pasienter inne i sykerommet. Det bør være en opplagt sak at pasientene, gjerne ifølge med pårørende, ved begge disse samtaler har legen for seg selv uten for mye annet helsepersonell i rommet.

Hun beskriver med varme den støtte hun fikk av fysioterapeut og kreftsykepleiere som tydeligvis har kunnet sitt fag. Det styrker meg i min oppfatning at man må sørge for at alle sykehus som behandler kreftpasienter, har spesialtrenet personell som kan ta vare på disse pasientenes fysiske og psykososiale behov. Det kan også være verdt å merke seg at hun savner en mer optimistisk holdning til sykdommen hos helsepersonellet. Forledet av vår viten om prognosetall, overser vi nok iblant det enkle faktum at selv i høyrisikogrupperne er det noen som helbredes, og at vi ikke vet hvem det er. Det berettiger at vi kan meddele alle at de bør regne seg som friske etter at primærbehandlingen er fullført. Optimisten har det som kjent godt helt til det går galt, mens pessimisten har det vondt hele veien!

Dette er en bok preget av en som ønsker å ha et optimistisk grunnsyn, men som sliter med det under presset av dødsangst, tap av selvbilde og behandlingskomplikasjoner. Det er til å bli klok av for noen og hver å lese om hvordan hun henter krefter i naturen, i samvær med familie og gode venner, i poesien og i sitt kristne livssyn. Gode kilder å hente kraft fra i tunge stunder!

Denne boken, sammen med de jeg har nevnt, burde inngå som ledd i utdanningen av helsepersonell som skal ha med brystkreftpasienter å gjøre. Jeg er sikker på at den innsikt de da skaffer seg, vil gjøre dem mer kvalifisert på det felt vi oftest svikter, nemlig i kommunikasjon og empati.

RolfKåresen

Ullevål sykehus

LITTERATUR

1. Kåresen R, Langmark F. Kreftopererte kvinners psykiske, sosiale og økonomiske forhold Tidsskr Nor Lægeforen 2000; 120: 2741 – 8.

Publisert: 30. mars 2001. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 11. juli 2026.